

**ALEKSANDRS
PUŠKINS
NĀRA**

NĀRA //

FB2: Imants Ločmelis <imantslochmelis@inbox.lv >, 20 June 2011, version 1.0

UUID: 6D66C7A8-9659-428D-BBF9-A6377F1F3186

PDF: fb2pdf-j.20180924, 29.02.2024

ALEKSANDRS PUŠKINS

NĀRA

ALEKSANDRS PUŠKINS

NĀRA

Atdzejojis Aleksandrs Čaks

Noskannējis grāmatu un FB2 failu izveidojis Imants
Ločmelis

Содержание

NĀRA	0004
DŅEPRAS KRASTS. DZIRNAVAS	0005
KŅAZA PILS	0019
ISTABA	0025
DŅEPRA. NAKTS	0028
DŅEPRAS DZELME. NĀRU PILS	0035
KRASTMALA	0038

NĀRA

DNEPRAS KRASTS. DZIRNAVAS

Dzirnāvnīeks, viņa meita
Dzirnāvnīeks

Ai, tad ta jūs gan esat, meitas jaunās,
It visas muļķes. Ja jau pagādījies
Jums apskaužams — kāds augstas kārtas virs,
Tad jums tak vajaga to klāt sev saistīt.
Bet kā? ar godprātīgu uzvedību;
To ievilt gan ar stingrību, gan glāstiem,
Pa brīžiem nemanot kā aplinkus
Par kāzām ierunāties — bet par visu
Jums jāglabā savs jaunavīgais gods —
Visdārgākais no visām mantām; tas
Kā vārds — reiz palaists vējā — neatgriežams.
Bet, ja uz kāzām cerību vairs nava,
Tad tomēr vēl vismaz ir jāmēģina
Sev kādu labumu — kaut tuviniekiem
Ko labu izgādāt; ir jāpadomā:
«Ne mūžīgi jau mani mīlēs viņš
Un lutinās.» Ak nē, nēl kur gan jums
Par labu darbu iedomāt! nav laika!
Jūs tūdaļ kļūstat dullas: jūs ar prieku

Par velti izpildāt tā iegribas,
Jūs augu dienu karātos ap kaklu
Sim draugam mīļajam — bet mīļais draugs
Jau pazudis, ne viņas vairs no tā:
Un paliekat jūs tukšā; ak, jūs muļķes!
Vai simtiem reižu nesacīju tev:
Meit, pielūko; jel neesi tik stulba
Un savu laimi garām nepalaid,
Sev kņazu pieturi, par šo, ne to
Tu sevi nepazudini. — Bet tagad?
Nu sēdi vien un mūžam raudi vēl
Par to, kas nav vairs labojams.

Meita

Bet kāpēc

Tu domā, ka viņš mani pametīs?

Dzirnavnieks

Kā — kāpēc? cikreiz nedēļā gan mēdza

Viņš senāk atjāt šurp uz dzirnavām?

Ko? katru mīļu dienu, bet šad tad

Pat divreiz dienā, bet tad retāk, retāk

Viņš sāka jāt — nu diena devītā,

Kopš redzējām mēs viņu. Ko tu teiksi?

Meita

Viņš aizņemts; vai gan mazums viņam rūpju?

Viņš nav dzirnavnieks — un viņa vietā

Vis ūdens nestrādās. Viņš bieži teic,
Ka viņa darbs ir grūtākais no visiem.

Dzirnavnieks

Jā, tici viņam. Kad tad kņazi strādā
Un kāds tiem darbs? vien lapsas dzīt un zaķus,
Vien darīt pāri kaimiņiem un dzīrot,
Un stulbenēm jums galvas sagrozīt.

Viņš strādā pats; patiešām tas ir skumji!

Bet manā vietā ūdens!... taču miera

Ne dienu man, ne nakti, un tik skaties:

Gan te, gan tur kaut kas vēl jāpielāpa,

Kur puvums, sūce kur. — Lūk, ja no kņaza

Tu prastu izlūgties kaut mazliet naudas

Man pārbūvei, tad tas jau labāk būtu.

Meita

Ail

Dzirnavnieks

Kas tur?

Meita

Klau! Es viņa zirga soļus

Tur dzirdu dimdam ... Viņš!

Dzirnavnieks

Meit, pielūko,

Liec manus padomus tu dziļi vērā ...

Meita

Lūk, viņš, lūk, viņš!
(Ienāk kņazs. Zirgu puisis aizved viņa zirgu.)

Kņazs

Nu, sveika, mīlotā.

Sveiks, dzirnavniek.

Dzirnavnieks

Kņaz, augsti godātais,

Es laipni lūdzu. Ilgi ilgi jau

Mēs tavas gaišās acis neredzējām.

Es iešu, cienastu tev paraudzīšu.

(Aiziet.)

Meita

Ak, beidzot atcerējies mani gan!

Vai nav tev kauna ļaut tik skaudrās mokās

Man tevi bezcerīgi, ilgi gaidīt?

Kas viss gan neiešāvās manā prātā!

Ar kādām šausmām baidīju es sevi!

Gan domāju, ka tevi aizrāvis

Uz purvu vai uz bezdibeni zirgs

Vai dziļā mežā lācis pieveicis,

Vai slimis tu, nemīli ka mani vairs, —

Bet paldies dievam! dzīvs un vesels tu,

Un mīli mani tā kā senāk vēl;

Vai ne?

Kņazs

Tāpat kā senāk, eņģei manu.

Nē, vairāk vēl kā senāk.

Mīlākā

Tomēr tu

Tāds skumīgs; kas tev kait?

Kņazs

Es skumīgs esmu?

Tev tā tik izliekas — nē, priecīgs esmu

Vienmēr, tiklīdz ko tevi redzu.

Mīlākā

Nē.

Kad jautrs tu, pie manis iztālēm

Jau steidzies, saukdams — kur mans balodītis,

Ko viņa dara? un pēc tam tu skūpstī

Un vaicā: vai par tevi priecājos

Un vai tik agri gaidījusi tevi.

Bet tagad — klusēdams tu manī klausies,

Nedz mani apskauj tu, nedz skūpstī acis;

Kaut kas ir tevi satraucis. Bet kas gan?

Vai tik uz mani nedusmojies tu?

Kņazs

Kam izlikties man tavā priekšā velti.

Tev taisnība: sirds smagu skumju man

Ir pilna, un tu nevari tās kļiedēt

Ne mīlas glāstiem, ne tās atvieglināt,

Ne pat ar mani tajās dalīties.

Mīlākā

Man sāpīgi, ka nevaru es skumt

Ar tevi kopā — atklāj noslēpumu.

Ja ļausi — raudāšu; ja neatļausi —

Nevienas asaras tev neredzēt.

Kņazs

Kam vilcināt? jo ātrāk viss, jo labāk.

Mans mīlais draugs, tev jāzina, ka dzīvē

Nav drošas svētlaimes: ne augstais dzimums,

Ne skaistums, spēks, ne arī bagātība

No nelaimes mūs nespēj atvairīt.

Un mēs — mans balodīti, vai nav tiesa? —

Mēs bijām laimīgi; vismaz ar tevi

Es biju laimīgs un ar tavu mīlu.

Un, lai uz priekšu kas man atgadītos,

Lai kur es būtu, vienmēr atcerēšos,

Draugs, tevi; to, ko zaudēju es tagad,

Nekas man pasaulē vairs neaizstās.

Mīlākā

Kaut gan vēl nesaprotu tavus vārdus,

Bet man jau baigi. Liktenis mums draud,

Tas gatavo mums nenojaustas bēdas,

Varbūt pat šķiršanos.

Kņazs

Tu uzminēji.

Mums liktenis ir lēmis šķiršanos.

Viņa

Kas izšķirs mūs? vai gan tev līdzī visur

Pa pēdām sekot nevarētu es?

Par zēnu pārgērbšos. Tev uzticīgi

Es kalpošu, gan ceļā, pārgājienā,

Gan karalaukā — kara man nav bail, —

Lai tevi redzētu. Nē, tas nav tiesa!

Vai izzināt tu gribi manas domas,

Vai tukšus jokus vēlies dzīt ar mani.

Kņazs

Nē, joki šodien man nemaz nav prātā,

Nav izdibināt tevi vajadzīgs;

Nedz pošos tālā ceļā es kaut kur,

Nedz arī karā — mājās palieku,

Bet tomēr mums uz mūžu jāatvadās.

Viņa

Pag, tagad nu es visu saprotu ...

Tu precēsies.

(Kņazs klusē.)

Tu precēsies!

Kņazs

Ko darīt?

Tu pati padomā. Nav kņaziem vaļa

Kā jaunām meitām — ne pēc savas sirds
Tie sievas ņem, bet citu aprēķini
Un citu izdevīgums vada tos.
Tev skumjas remdēs dievs un laika ritums.
Tu neaizmirsti mani; ņem šo jostu
Sev piemiņai — ļauj lai to pats tev sienu.
Vēl līdzī paņēmu es kaklarotu —
Ņem to. Un tad vēl: tavam tēvam šo
Es biju apsolījis. Atdod tam.
(Iedod viņai rokās maisiņu ar naudu.)

Ardievu.

Mīlākā

Pagaidi; man tev kas sakāms,

Tik piemirsu ...

Kņazs

Tad atceries.

Mīlākā

Es varu

It visu tevis dēļ... nē, cits kas ... Pag —

Tas nevar būt, ka tiešām tu uz mūžu

No manis aiziesi... Ak, nē, ne tas ...

Jā!... atcerējos: šodien sev zem sirds

Es jutu tavu bērnu sakustamies.

Kņazs

Ak nelaimīgā! ko nu? viņa dēļ

Kaut sevi piesargi; es neatstāšu

Ne tavu bērnu, ne ar tevi tā.

Pēc kāda laika, iespējams, es atkal

Jūs apciemošu. Nebēdājies, rimsties,

Ļauj tevi apskaut reizi pēdējo.

(Aiziedams.)

Uh! cauri — sirdij it kā vieglāk kļuva.

Es vētru gaidīju, bet notika

Viss diezgan klusu.

(Aiziet. Viņa paliek nekustīgi stāvam.)

Dzirnavnieks

(ienāk)

Varbūt labpatiktos,

Kņaz, nākt uz dzirnavām ... Bet kur tad viņš?

Kur mūsu kņazs? tu re! kas tā par jostu!

It visa vienos dārgakmeņos mirdz!

Un spīd, un krelles! ... Nu, es teikšu tev,

Viņš labdaris. Šī balva karaliska!

Un kas te? maisiņš! Vai tik tā nav nauda?

Bet ko tu stāvi tā un neatbildi,

Un nesaki ne vārda? jeb vai tu

No necerētā prieka sajukusi,

Vai stulbums uznācis tev?

Meita

Grūti ticēt,

Tas nevar būt. Tā mīlēju es viņu.

Jeb viņš ir zvērs? vai varbūt viņam sirds
Ir pinkām apaugusi?

Dzirnavnieks

Ko tu tur?

Meita

Jel saki, tēvs, ar ko to sadusmot

Es varēju? vai nedēļā šai vienā

Man skaistums nozudis? jeb varbūt viņš

Ar indi apdzirdināts?

Dzirnavnieks

Kas tev kait?

Meita

Tēvs, viņš ir prom. — Tu redzi, tur viņš auļo!

Un es to, bezprātīgā, projām laidu,

Es viņa svārku stūrī neieķēros,

Es neiegulu zirga pavadā!

Lai sašutumā tad viņš nocirstu

Līdz elkoņiem man rokas, lai uz vietas

Ar savu zirgu mani samītu!

Dzirnavnieks

Tu murgo 1

Meita

Redzi, kņaziem atļauts nav

Kā jaunām meitām, ne pēc savas sirds

Tie sievu ņem ... bet toties atļauts tiem
Ir vilināt un dievoties, un raudāt,
Un sacīt: tevi aizvedīšu drīz
Uz savu gaišo pili, savu māju,
Un brokātā un sārtā samtā tērpšu.
Tiem atļauts mācīt mulķa meitenēm
Uz viņa svilpienu pēc pusnakts celties,
Līdz ausmai kavēties aiz dzirnavām.
Tīk savu kņaza sirdi pajautrināt
Ar mūsu bēdām, un ardievu tad:
Ej, drostaliņa, kur vien pati gribi,
Un mīli, kas tev tīk.

Dzirnavnieks

Tad tā tās lietas.

Meita

Bet kas ir viņa līgava? Pret ko
Viņš apmainījis mani? uzzināšu
Un atradīšu — ļaundarei šai teikšu:
No kņaza atstājies — jo vienā gravā
Nav divām vilku mātēm vietas.

Dzirnavnieks

Mulķel

Ja jau nu kņazs grib līgavu sev lūkot,
Kas varēs viņam ceļā stāties? Tā, lūk,
Vai neteicu es tev ...

Meita

Un viņš vēl spēja

Kā cilvēks labs no manis atvadīties,

Pat dāvanas man atstāt — neko teikt!

Un naudu! izpirkt domāja viņš sevil

Man mēli apsudrabot gribēja,

Lai neceltos par viņu slikta slava

Un jauno sievu neaizsniegtu tā.

Jā, rau, es aizmirsu — viņš atdot tev

So sudrabu man lika, tas par to,

Ka bijī kņazam labs, ka savai meitai

Tu ļāvi viņam līdzī vazāties,

Ka stingri neturēji. .. Labumā

Tev mana nāve ies ...

(Atdod viņam naudas maisiņu.)

Dzirnavnieks

(asarās)

Kas jāpiedzīvo!

Ko dievs man licis dzirdēt! Grēks gan tev

Tik rūgti pārmet savas pašas tēvam.

Vienvienīgs bērns tu pasaulē man esi,

Vienvienīgs manu vecumdienu prieks.

Kā nelutināt tevi varēju?

Dievs mani sodījis, ka slikti esmu

Es tēva pienākumus veicis.

Meita

Smoku!

Man auksta čūska sažņaugusi kaklu ...

Ar čūsku, čūsku mani apvijis

Viņš, ne ar pērlēm.

(Rauj nost sev pērles.)

Dzirnavnieks

Atjēdzies.

Meita

Tāpat

Es ari tevi, kas mūs izšķīrusi,

Kā ļaunu čūsku gribu saplosīt!

Dzirnavnieks

Tu murgo, tiešām murgo.

Meita

(noņem vainagu)

Vainags, lūk,

Mans kauna vainags! laulāja ar to

Pats ļaunais mūs, kad atteikusies biju

No visa, kas man agrāk dārgs bij šķitis,

Mēs atlaulāti. — Zūdi, vainags mans!

(Iemet vainagu Dņeprā.)

Nu visam beigas.

(Meta» upē.)

Sirmgalvis

(saļimst)

Ak, šo postu, postu!

KŅAZA PILS

Kāzas. Jaunais pāris sēž pie galda.

Viesi. Jaunu meitu koris

Precinieks

Mēs tad ta jautras kāzas nodzīrojām.

Sveiks esi, kņaz ar jauno kņazieni!

Lai dievs dod dzīvot saticībā mijā

Un lai pie jums mēs biežāk dzīrotu.

Kam, zeltenes, jūs apklusušas esat?

Kam, baltās gulbenītes, aprimušas?

Vai visas dziesmiņas jau izdziedātas?

Vai balstiņas no dziesmām izkaltušas?

Koris

Precinieks, precinieks,

Nesajēga precinieks,

Aizbraucāt pēc līgavas,

Rati dārzā iegāzās,

Alus mucu izlējāt,

Kāpostiņus aplējāt,

2oga priekšā liecāties,

Vārtu stabu pielūdzāt;

Lūdzāt vārtu stabiņu:

Parādi mums celiņu,

Līgavai kurp pakal braukt;

Precinieks, jel attopies,
Naudas kuli vaļā ries;
Makā naudiņa jau kustēt sāk,
Tā pie zeltenītēm labprāt nāk.

Precinieks

Skat, zobgales, kā izrauga tās dziesmul
Nu, ņemiet, nenopeliet precinieku.

(Apdāvina meitas.)

Kāda balss

Pa akmentiņiem, dzeltenajām smiltīm

Pāri tecēja straujupīte,

Straujā upē peld zivtiņas divas,

Divas zivtiņas, sīkasariši.

Vai tu dzirdēji, māsiņa zivtiņa,

Par mūsu upes vēstīm jaunajām?

Kā pie mums vakar jauna meita slīcinājās,

Slikstot savu mīlo draugu nolādēja?

Precinieks

Klau, zeltenes! kas tā par tādu dziesmu?

Šķiet, tā nemaz nav kāzu dziesma; nē.

Kas izraudzījis dziesmu šo?

Meitas

Es ne —

Es ne — mēs ne ...

Precinieks

Bet kas tad dziedāja?

(Meitu vidū sačukstēšanās un apjukums.)

Kņazs

Es zinu, kas.

(Pieceļas no galda un saka zirgu puisim.)

Tā iezagusies šeitān.

Ved ātrāk laukā to. Un uzzini,

Kas drīkstējis to ielaist.

(Zirgu puisis pieiet klāt meitām.)

Kņazs

(apsēžas, pie sevis)

Viņa laikam

Ir gatava te sacelt tādu troksni,

Ka es aiz kauna nezināšu, kur

Pat paslēpties.

Zirgu puisis

Es neatradu to.

Kņazs

Ej, meklē. Zinu, viņa te. Un tā

Šo dziesmu dziedāja.

Viesis

Kāds varens miestsl

Ar reizi galvā tas un kājās sit —

Tik žēl, ka rūgts, der pasaldināt viņu.

(Jaunais pāris skūpstās. Atskan vājš

kliedziens.)

Kņazs

Tā viņa! Viņas kliedziens greizsirdīgais.

(Zirgu puisim.)

Nu?

Zirgu puisis

Nekur to neatradu.

Kņazs

Muļķis tāds.

Vedējtēvs

(celdamies kājās)

Vai nebūtu laiks kņazi izdot vīram

Un jauno pāri apbērt apīņiem?

(Visi pieceļas.)

Preciniece

Nu, protams, laiks. Tad dodiet gaili šurp.

(Jaunajam pārim dod ēst ceptu gaili, pēc tam

apber ar apīņiem un ved

guļamistabā.)

Preciniece

Tu, kņaze, neraudi, bez bailēm esi

Un paklausīga.

(Jaunais pāris dodas uz guļamistabu, visi viesi,

izņemot precinieci un

vedējtēvu, izklīst.)

Vedējtēvs

Kur tā glāzīte?

Gar logiem cauru nakti jādelēšu,
Tad nebūtu par ļaunu stiprināties.

Preciniece

(pielej viņam glāzīti)

Se, dzer uz veselībām.

Vedējtēvs

Uh! Paldies tev.

Viss labi, vai nav tiesa, izdevies?

Un kāzas, ka vai nu!

Preciniece

Jā, paldies dievam,

Viss labi — tikai nebij labi viens.

Vedējtēvs

Kas?

Preciniece

Nav uz labu tas, ka nodziedāja

Ne kāzu, bet, dievs zina, kādu dziesmu.

Vedējtēvs

Ir gan tās meitas — nociesties vien nevar

Bez aušībām! Vai tas gan pieklājīgi —

Jaukt tišā prātā kņazam kāzu godu.

Būs jāiet sēsties zirgam mugurā.

Ardievu, kūma.

(Aiziet.)

Preciniece

Sirds man nemierīga!

Mēs sliktā laikā izrīkojām kāzas.

ISTABA

Kņaze un aukle
Kņaze

Klau — liekas, taurē; nē, viņš neatjāja.

Ak auklīt, kad viņš līgavainis bij,

No manis tas ne soli neatkāpās,

Ne acu dažkārt nenovērsa pat.

Viņš apprecējās, un viss pārvērtās.

No agra rīta tagad mani pieceļ

Un tūdaļ liek sev zirgu apseglot;

Dievs zin, kur jādelē līdz vēlai naktij.

Kad atgriežas, tik tikko mīļu vārdu

Man pasaka, tik tikko mīļu roku

Pār balto seju paplikšķina man.

Aukle

Ak kņazīt, gailim līdzīgs vīrietis:

Kiki-rikū! jau spārnos un ir prom.

Bet sieviete — kā perētāja vista:

Tā lai tik tup un perē cālēnus.

Kamēr vēl līgavainis, — vienmēr klātu,

Ne ēd, ne dzer, tas apkārt vien tik tinas.

Kad apprecējies — rūpes iesākas.

Te kaimiņi ir jāapciemo tam,

Ar vanagiem uz medībām ir jājāj,

Te nelabais uz karu viņu trenc,
Gan šur, gan tur — bet mājās netīk sēdēt.

Kņaze

Teic, kā tev šķiet? vai tikai slepus tam
Nav mīlākās?

Aukle

Jel rimsties, negrēko:

Pret ko gan spētu apmainīt viņš tevi?
Ar tavu lielo skaistumu viņš uzveikts,
Ar tikumu un prātu. Apdomā jel:
Nu kur tam atrast, ja ne tevī gan,
Tik lielu dārgumu?

Kņaze

Kaut manas lūgšanas dievs sadzirdētu
Un bērnus dotu man! Ak, tad nu gan
Es atkal prastu vīru piesaistīt...

Ai! pilna sēta mednieku. Mans vīrs
Ir mājās pārjājis. Bet kam to neredz?
(Ienāk dzinējs.)

Kur kņazs, kur ir viņš?

Dzinējs

Pavēlēja kņazs
Mums mājās jā.

Kņaze

Un pats?

Dzinējs

Viņš palika

Uz Dņepras krasta mežā vēl viens pats.

Kņaze

Un jums bij drosme vienu pašu atstāt

Tur kņazu; kas par uzticīgiem kalpiem!

Tūlīt pat atpakaļ pie viņa jājiet!

Un pasakiet, ka es jūs sūtu turp.

(Dzinējs aiziet.)

Ak dievs! tik vēlā naktī mežā klejo

Gan plēsīgs zvērs, gan cilvēks ļaundarīgs,

Gan mežainis — var viegli uzbrukt posts.

Jel ātrāk priekšā svētbildei dedz sveci!

Aukle

Es skrienu, skrienu, manu gaišumiņ ...

DŅEPRA. NAKTS

Nāras
No dziļuma dzelmēm
Kā līksmes pilns bars
Mēs iznirstam naktī,
Mums spīd mēness stars.
Tīk mums pusnakts stundā vēlā
Atstāt upes dziļumu,
Tīk ar savu galvu cēlo

Pāršķelt virsmas vizumu.
Sasaukties ar balsi skaļu,
Dzidro gaisu tricināt,
Savus matus valgi zaļus
Izzāvēt un purināt.

Viena

Klusāk, klusāk, tur zem zariem
Kaut kas miglā slēpies šķiet.

Otra

Kāds starp mums un mēnesstariem
Pāri zemei klusi iet.

(Viņas paslēpjas.)

Kņazs

Šīs pazīstamās, skumju pilnās vietas!
Es atkal visu apkārt pazīt sāku —
Lūk, dzirnavas! Tās sen jau sagruvušas;
Sen apklusis to jautrais ratu troksnis;
Stāv dzirnakmens — šķiet, miris sirmgalvis.
Par meitas postu raudājis nav ilgi.
Te taciņš vijās — aizaudzis tas tagad,
Tik sen, tik sen neviens šurp nesper kāju;
Te dārziņš bij ar žogu — vai patiesi
Tas izaudzis par tādu kuplu birzi?
Ak, arī ozols slepenais; lūk, te
Tā, mani apskāvusi, liegmē slīga ...

Vai tas var būt? ...

(Iet pie kokiem, no tiem birst lapas.)

Ko nozīmē tas? lapas

Kļūst pēkšņi bālas, saritinās; skanot

Tad tās kā pelni virsū birt man sāk.

Stāv manā priekšā tas viss kails un melns

Kā lāstiem apkrauts koks.

(Uznāk sirmgalvis, skrandains un puskaifs.)

Sirmgalvis

Nu sveiki, sveiki,

Sveiks, manu znot.

Kņazs

Kas esi?

Sirmgalvis

Šenes krauklis.

Kņazs

Ko? Dzirnavnieks tas?

Sirmgalvis

Kas par dzirnavnieku!

Sen dzirnas aizkrāsns velniem pārdot steidzu

Un naudu nodevu tad glabāšanā

Es nārai, savai meitai viedīgai.

Sī nauda Dņepras upes smiltīs rakta,

To sarga vienacīte zivtiņa.

Kņazs

Viņš jucis, nelaimīgais. Domas tam
Kā mākoņi pēc vētras — izklienētas.

Sirmgalvis

Kādēļ tu vakar neatjāji šurp?

Mums dzīres bij, mēs gaidījām uz tevi.

Kņazs

Kas mani gaidīja?

Sirmgalvis

Kas? Protams, meita.

Uz visu, zini, es caur pirkstiem raugos

Un brīvību jums dodu; lai tā sēž

Ar tevi kopā pat līdz gaiļiem. Es

Ne vārda.

Kņazs

Nelaimīgais dzirnavnieki

Sirmgalvis

Kas es par dzirnavnieku? saka tev:

Es krauklis, nevis dzirnavnieks. Lūk, brīnums:

Kad toreiz (atceries vēl?) iemetās

Tā upē, devos tai pa pēdām pakal

Un gribēju lēkt lejup no tās klints,

Kad jutu, divi stipri spārni man

No padusēm bij pēkšņi izauguši

Un gaisā turēja. Kopš laika tā

Šurp turp es lidinos vai knābāju

Kur beigtu govi, vai uz kapu kopas
Es ķērkdams tupu.

Kņazs

Viss tik nožēlojams!

Bet kas tad tevi pieskata?

Sirmgalvis

Jā, mani

Nav ļauni pieskatīt. Jau esmu vecs

Un aušīgs. Nomodā pār mani vienmēr

Ir nāriņa.

Kņazs

Kas?

Sirmgalvis

Mazmeita.

Kņazs

Patiesi

To nevar saprast. Vecais, mežā te

Tu badā nomirsi vai tevi zvērs

Kāds apēdis. Vai negribi uz pili

Pie manis dzīvot nākt?

Sirmgalvis

Uz tavu pili?

Paldies! nē! ievilsi un vēlāk varbūt

Ar kaklarotu nožņausi. Bet te

Es dzīvs un brīvē. Neiešu pie tevis.

(Aiziet.)

Kņazs

Un es šā posta vaininieks! Cik baigi
Ir zaudēt prātu. Tad jau vieglāk mirt.
Uz mirušu mēs raugāties ar cieņu,
Par viņu aizlūdzam. Jo nāve katru
Ar citiem izlīdzina. Bet, kas prātu
Ir pazaudējis, nevar būt vairs cilvēks:
Tam velti dota valoda, pār vārdiem
Viņš nevalda, un viņu uzskata
Par savu brāli zvērs, to apsmej ļaudis,
Viņš katra vaļā, dievs tam nespriež tiesu.
Ak, nelaimīgais vectēvs! redzot to,
Es jūtu moku pilnu nožēlu.

Dzinējs

Lūk, viņš. Ar mokām tik to sameklējām!

Kņazs

Kādēļ jūs te?

Dzinējs

Mūs atsūtīja kņaze,
Tā baiļojās par tevi.

Kņazs

Neciešama

Man viņas rūpībai vai bērns es esmu,
Ka soli paspert nedrīkstu bez aukles?

(Aiziet. Nāras parādās virs ūdens.)

Nāras

Māsiņas! Kur lauku spirtums,

Vai mums viņus nepanākt?

Un ar smiekliem, čalām zirgus

Izbaidīt tiem rāvienā?

Vēls. Pār birzīm tumsa klājas,

Vēsi metas dziļumā,

Gaiļi ciemā nodziedāja,

Arī mēness norietā.

Viena

Varbūt vēl uz brīdi stāsim.

Otra

Nē, ir laiks, ir laiks, ir laiks.

Mūsu carei, bargai māsai,

Apmācies būs gaidot vaigs.

(Nozūd.)

DNEPRAS DZELME. NĀRU PILS

Nāras vērpj līdzās savai carei
Vecākā nāra
Nu gana vērpt. Jau saule norietēja.
Pār mums spīd mēnesnīca spoža. Diezgan!
Uz augšu peldiet parotaļāties.
Un it nevienu neaizskariet šodien —
Ne ceļinieku kutināt jums atļauts,
Ne tīklus piebāzt smagus zvejniekiem

Ar zālēm. Arī bērņus upes dzelmē
Vilt nedrīkstiet, par zivtiņām tiem stāstot.
(Ienāk, nāriņa.)

Kur biji tu?

Meita

Uz zemi aizstaigāju

Pie vectētiņa. Vienmēr mani lūdz

Viņš upes dzelmē salasīt to naudu,

Ko kādreiz sen viņš ūdenī pie mums

Ir iemetis. To meklēju es ilgi;

Bet, kas ir nauda, to es nezinu —

Un tomēr iznesu es viņam laukā

It raibu gliemežvāku krietnu sauju.

Viņš bij tik priecīgs.

Nāra

Neprātīgais nelga!

Tu, meitiņ, uzklausies. Es paļaujos

Uz tevi tagad. Mūsu krastā šodien

Kāds vīrs drīz atnāks. Viņu uzmanī

Un izej viņam pretī. Viņš mums rada.

Viņš ir tavs tēvs.

Meita

Tas pats, kas tevi reiz

Ir pametis un apprecējis sievu?

Nāra

Tas pats; tam maigāk pieglaudies tu klātu
Un visu izstāsti, no manis ko
Par savu piedzimšanu zini; ari
Par mani pastāsti. Ja jautās viņš,
Vai es to aizmirsusi, pasaki,
Ka vienmēr viņu atceros un mīlu,
Un gaidu to pie sevis. Sapрати?

Meita

Jā, sapratu.

Nāra

Tad ej.

(Viena.)

Kopš laika tā,

Kad ūdenī es iemetos bez miņas

Kā izmisis un nonicināts skuķis

Un atjēdzos tad Dņepras upes dzelmē

Kā nāra varena un stingi auksta,

Jau pagājuši gadi septiņi —

Par atriebi ik dienas domāju ...

Un tagad, šķiet, ir mana stunda klāt.

KRASTMALA

Kņazs
Cik spēcīgi uz skumjiem krastiem šiem
Velk mani kāda neapjausta vara.
Viss atgādina man te bijušo
Un manas brīvās, skaistās jaunības
Tik mīlo, kaut ar bēdu pilno stāstu.
Te sagaidīja kādreiz mani mīla,
Tik kaislīga un brīves pārpilna,
Es laimīgs biju, bezprātis ... kā var
Tik vieglprātīgi atteikties no laimes,
Tik skumjas, skumjas domas vakar man
Šī satikšanās atkal modināja.
Ak nelaimīgais tēvs! cik briesmīgs viņš!
Var būt, ka atkal sastapšu to šodien
Un viņš ar mieru mežu atstāt būs
Un apmesties pie mums ...
(Nāriņa iznāk krastā.)
Ak, ko es redzu!
No kurienes tu, brīnišķīgais bērns?

.